

การส่งออกไม้ขุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ ข้อสังเกต: มาตรการทางภาษีในการควบคุมการส่งออก

EXPORT OF EXCAVATED TIMBER USED IN LANDSCAPING
REMARKS: TAX MEASURES TO CONTROL THE EXPORTS

วิเชียร พุทธศรี^{1*}
Vichian Putthasri

บทคัดย่อ

ในตลาดการค้าโลก หลายประเทศมักใช้ระบบภาษีมาเป็นตัวกีดกันทางการค้า หรือหากไม่ใช้ระบบภาษีแล้วก็อาจใช้มาตรการทางภาษีต่าง ๆ ในการกีดกันทางการค้าในการนำเข้าและส่งออกสินค้าบางประเภท แต่สำหรับต้นไม้ที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ที่ประเทศไทยมีการส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ เป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี อีกทั้งการส่งออกต้นไม้ดังกล่าวก็ได้รับการยกเว้นภาษีในฐานะที่เป็นสินค้าทางการเกษตร หากพิจารณาเรื่องของมาตรการทางสิ่งแวดล้อมแล้วเพื่อการจัดเก็บภาษีหรือควบคุมอัตราภาษีซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้มีมาตรการใดในการควบคุมการส่งออกต้นไม้ขุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์อาจมีผลต่อการลดลงของทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ภาษี ไม้ขุดล้อม สินค้าทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม ส่งออก

¹หลักสูตรเทคโนโลยีภูมิทัศน์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: anchali.tho@dpu.ac.th

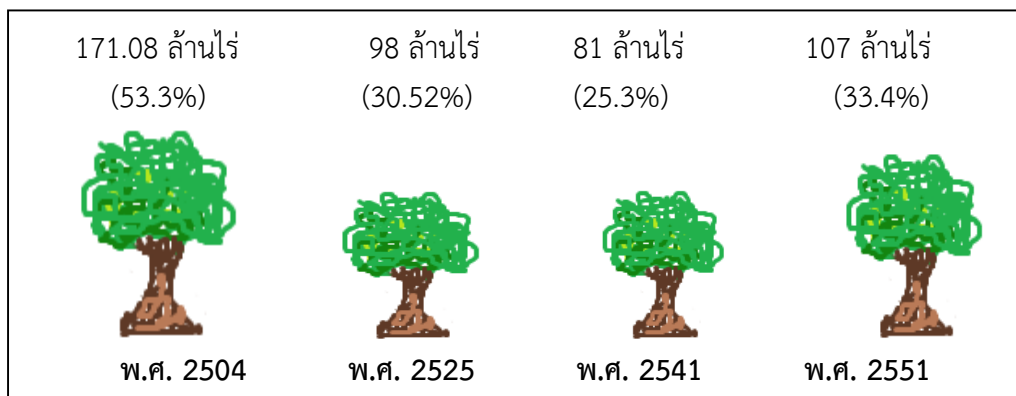
ABSTRACT

In the world trade market, many countries use the tax system as a barrier to trade. If the tax system is not work, it may use various tax measures to prevent trade in the import and export of certain goods. However for trees used in landscaping, Thailand has been exported to many countries as well. Also the export of such trees is tax-exempt in the agricultural sector. Considering the environmental measures, Thailand has no tax or any measures to control the export of the exported trees of excavated used in landscaping. It may affect the reduction of county's forest resources in the future.

Keywords: Tax, Excavated timber, Agricultural Products, Environment, Export

บทนำ

ประเทศไทยมีพื้นที่ประมาณ 323.53 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2558 เหลือพื้นที่ป่าไม้ ประมาณ 102.24 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 31.60 ของเนื้อที่ประเทศ พื้นที่ป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ถึง ปี พ.ศ. 2558 พบว่า ในช่วงระยะเวลา 43 ปี พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงจำนวนทั้งสิ้น 36,325,893.12 ไร่ (ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2560-2579) ขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดเป้าหมายพื้นที่ป่าควรมีเท่ากับร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เกิดวิกฤติทางสิ่งแวดล้อมมีมากขึ้น ที่ดินป่าไม้ยังมิได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน การจัดสรรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของประเทศและตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดเรื่องการดูแลรักษาป่าไม้ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นต้นทุนของประชาชนคน แต่จากข้อมูลสถิติพื้นที่ป่าไม้ที่เขียนไว้ในแผนยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ ปี 2560-2579 พบว่า ในปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าจำนวนร้อยละ 53.3 ของพื้นที่ประเทศ และปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าเหลืออยู่ร้อยละ 33.4 ของพื้นที่ประเทศ หรือประมาณ 107 ล้านไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยดังภาพที่ 1

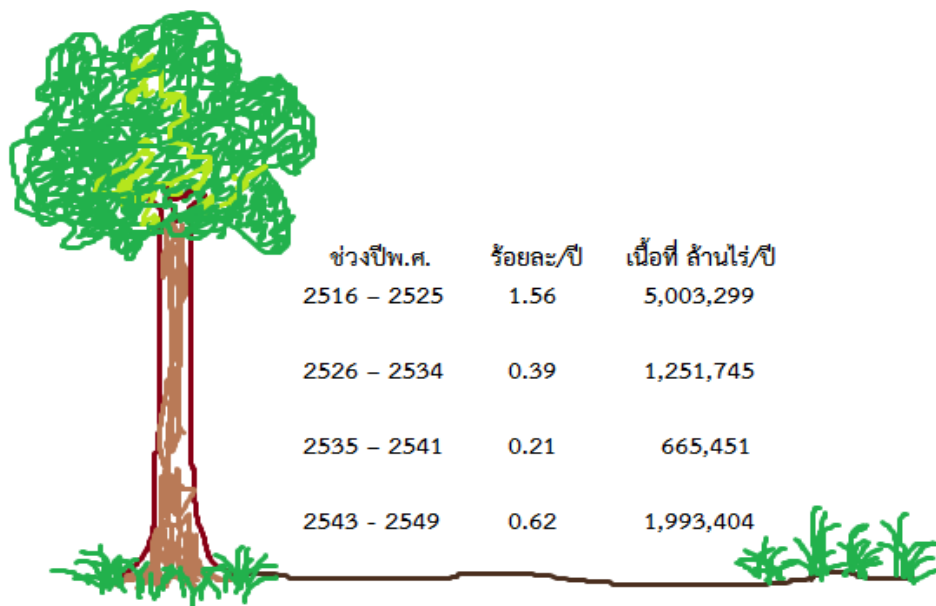

ภาพที่ 1 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย

ที่มา: ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ.2560-2579 (2560)

จากการลดลงของพื้นที่ป่าจำนวนมากในระยะเวลาที่ผ่านมา เนื่องจากการบุกรุกป่าเพื่อพื้นที่ทำกินของประชาชน การลักลอบตัดไม้ และลักลอบขุดล้อมต้นไม้ตามแนวชายขอบเพื่อการค้า มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าไม้และสถานภาพของพืชและสัตว์หลายชนิด โดยบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้ว และบางชนิดเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ หายาก และถูกคุกคามจากมนุษย์มากขึ้น

จากข้อมูลสถิติป่าไม้ที่ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี พ.ศ. 2516 – 2552 พบว่าการลดลงของพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2552 ที่มีการลดลงของพื้นที่ป่า
ที่มา: ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ.2560-2579 (2560)

กรมป่าไม้ มีอำนาจหน้าที่ในการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ปันฟูดูแลรักษา ส่งเสริม ทำนุบำรุงป่า และดำเนินการที่เกี่ยวกับการป่าไม้ เน้นการส่งเสริม สนับสนุนการปลูกสร้างสวนป่า เพื่อการค้าในที่ดินของรัฐและของเอกชน เป็นการสร้างอาชีพให้ประชาชนมีงานทำและผลิตไม้เพื่อเป็น สินค้า (ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ.2560-2579) การดำเนินธุรกิจในรูปแบบของต้นไม้ที่มีการเพาะและ ปลูกเพื่อล่อขายขึ้นในประเทศและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในการนำต้นไม้ที่มีชีวิต มาใช้ในงานภูมิทัศน์ โดยการเคลื่อนย้ายต้นไม้ไปปลูกยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อความสวยงามในลักษณะของไม้ชุดล่อที่มีดุ่ม ดินชุ่มชื้น ลำต้น กิ่งก้าน และใบยังสมบูรณ์อยู่ จากการศึกษาข้อมูลที่มีการลดลงของป่าไม้ เป็นที่น่า สงเกตว่า การที่มีการประกอบธุรกิจไม้ชุดล่อซึ่งเป็นต้นไม้ที่มีชีวิต เป็นการขุดต้นไม้ออกจากป่า ที่ปราศจากข้อสั่งเกตจากประชาชนทั่วไปและรัฐ แม้มีการควบคุมโดยกฎหมาย แต่ก็เป็น การดูแล ได้ยากกว่าการทำไม้ทั่วไปที่มีการตัดเป็นท่อน ๆ ซึ่งเป็นที่จับตาและมีมาตรการการควบคุมจาก เจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัดกว่าต้นไม้ที่มีลักษณะชุดล่อโดยยังมีชีวิตอยู่ ต้นไม้ที่ได้รับอนุญาตให้มี การชุดล่อ เคลื่อนย้าย และส่งขายไปยังลูกค้าที่นำไปใช้ในงานจัดสวนภูมิทัศน์ของโรงแรม รีสอร์ท หอพัก หรือพื้นที่สาธารณะที่มีในประเทศ ซึ่งขาดการตรวจสอบแหล่งที่มาของต้นไม้เหล่านั้นว่าเป็น

ต้นไม้ที่ปลูกอย่างถูกต้องตามกฎหมายจริงหรือไม่ รวมถึงการที่ไม่ได้รับการควบคุมและความสนใจจากเจ้าหน้าที่รัฐอย่างจริงจัง ดังนั้นหากแหล่งกำเนิดและที่มาของต้นไม้ที่เป็นไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ รวมถึงมาตรการบังคับทางกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการชุดล้อมต้นไม้และการเคลื่อนย้ายไม้ชุดล้อมในประเทศไทย ได้รับการปฏิบัติงานจากพนักงานเจ้าหน้าที่รัฐอย่างจริงจังก็จะนำมาซึ่งการดูแลและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างเหมาะสมทั้งในด้านการส่งเสริมประชาชนในการดำเนินการทางธุรกิจ เช่น การจำหน่ายไม้ชุดล้อมอย่างถูกกฎหมาย เจ้าหน้าที่รัฐมีประสิทธิภาพในการบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเคลื่อนย้ายต้นไม้ชุดล้อมที่รัฐกำหนดให้จำหน่ายได้ และสามารถจัดสรรทรัพยากรด้านป่าไม้ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีได้ง่ายขึ้น (ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2560-2579)

ความหมายของไม้ชุดล้อม

ต้นไม้ที่ชุดล้อมซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความสามารถพิเศษพอสมควรในการที่จะชุดล้อม เพื่อให้ได้ต้นไม้ที่สมบูรณ์แบบไปปลูกในที่ต่าง ๆ ในงานจัดสวนและปรับปรุงงานภูมิทัศน์ ซึ่งถ้ามองในแง่ของการรักษาให้ต้นไม้มีชีวิตอยู่และคงไว้ซึ่งสภาพต้นไม้ ก็เป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งพันธุ์ไม้ แม้ว่ารัฐจะไม่ได้มีการส่งเสริมอย่างอาชีพอื่น ๆ ที่ประชาชนผู้ประกอบการต้องการให้รัฐมีนโยบายต่ออาชีพการปลูกไม้เพื่อชุดล้อมในการขายในตลาดในประเทศและในตลาดต่างประเทศ (ครรชิต พรหมบุตร, 2547) ในขณะเดียวกันเมื่อมีความต้องการมากขึ้น การที่จะปลูกต้นไม้ให้ทันการใช้งานก็ถือเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาพอสมควร ซึ่งก็เป็นที่น่าสงสัยว่า ไม้ที่เคลื่อนย้ายไปใช้งานหรือการส่งออกนั้นเป็นต้นไม้ที่มาจากแหล่งปลูกไม้ชุดล้อมขาย หรือมาจากป่าของประเทศไทยหรือไม่ จากข้อมูลพื้นที่ป่าของประเทศไทยลดลง และเมื่อพิจารณาการเจริญเติบโตของธุรกิจการชุดล้อมต้นไม้ที่มีแนวโน้มทางการตลาดที่มีมูลค่าสูงขึ้น (สถิตย์ นะราช, 2549) จะเห็นได้ว่าการประกอบธุรกิจด้านไม้ชุดล้อมเป็นที่น่าสนใจต่อการประกอบการ หากแต่การปลูกต้นไม้เพื่อชุดล้อมสำหรับการจำหน่ายภายในประเทศ ยังเป็นที่สงสัยในแหล่งที่มาของต้นไม้ เพราะระยะเวลาของการเติบโตของต้นไม้มีพอที่จะใช้ในงานภูมิทัศน์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเจริญของประเทศ อัตราหมุนเวียนต้นไม้จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง จากผู้ประกอบการไปสู่งานภูมิทัศน์ที่ต้องการเพิ่มพื้นที่ป่าในสังคมเมืองที่ต้องการสีเขียวของต้นไม้มาสร้างบรรยากาศที่สวยงามและร่มรื่น เป็นที่น่าสังเกตว่า ได้ส่งผลถึงสภาพภูมิศาสตร์พื้นที่เดิมนั้น ๆ ย่อมเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อ พื้นที่ป่า อากาศ และสภาพแวดล้อมพอสมควร จึงเป็นที่มาของการทำบทความวิชาการเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ และจากการศึกษาของเรื่องการชุดล้อมต้นไม้หรือไม้ชุดล้อมนั้นปรากฏว่า

การชุดล้อม ย้ายปลูกต้นไม้ (Transplanting) หมายถึง การดำเนินการย้ายต้นไม้จากที่เดิมไปยังที่แห่งใหม่ โดยที่ต้นไม้นั้นยังคงมีชีวิตอยู่ หรือหมายถึงเปลี่ยนทิศทางการงอก การยกระดับคอรากให้สูงขึ้นหรือต่ำลง เพื่อปรับปรุงระดับดินบริเวณที่ต้นไม้นั้นขึ้นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นชั่วคราวหรือถาวร แต่ความหมายโดยทั่วไปคือ การปรับเปลี่ยนตำแหน่งที่ตั้งของต้นไม้จากสถานที่เคยเจริญเติบโตเดิม

ไปยังสถานที่แห่งใหม่ ด้วยวิธีการขุด ตัดราก มีการห่อหุ้มราก การตัดแต่งใบ กิ่ง ตามความจำเป็น เพื่อให้ต้นไม้นั้นเจริญงอกงามต่อไป (เอื้อมพร วิสมหมาย, 2554)

ไม้ชุดล้อม หมายถึง ต้นไม้ที่ถูกปรับตำแหน่งที่ตั้งจากสถานที่เคยเจริญเติบโตเดิมไปยังสถานที่แห่งใหม่ ด้วยวิธีการขุด ตัดราก มีการห่อหุ้มระบบราก การตัดแต่งใบ กิ่ง ตามความจำเป็น เพื่อให้ต้นไม้นั้นสามารถเจริญงอกงามต่อไปได้ ไม้ชุดล้อมจัดอยู่ในกลุ่มของไม้ประดับเป็นส่วนใหญ่ โดยมีลักษณะที่เคลื่อนย้ายแบบทั้งต้น (เกษม มารบูรพา, 2555)

ไม้ประดับ หมายถึง พืชที่ปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากรูปร่าง รูปทรง สีสนของลำต้นและใบ พืชชนิดนี้จะมีรูปทรง รูปร่าง สีสนของลำต้นและใบสวยงามแตกต่างกันไป นิยมปลูกประดับตกแต่งอาคารสถานที่ทั้งในพื้นที่ดินและในกระถาง มีทั้งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้พุ่ม และไม้ล้มลุก เช่น ปาล์มต่าง ๆ ช่อย สนชนิดต่าง ๆ (กรมวิชาการเกษตร, 2549)

ไม้ชุดล้อมจัดเป็นไม้ประดับ ที่อาจนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ที่ขาดไม่ได้ในการใช้งานเพื่อจัดสวนที่เราจะต้องพบเจอในสถานที่ราชการ บ้านเรือน คอนโดมีเนียม บ้านจัดสรร ที่ต้องมีพื้นที่ส่วนกลางอันเป็นส่วนสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากบ้านเรือนแทบทุกหลังจะมีต้นไม้ประดับอย่างน้อย 1 ต้น ไม้ประดับ มีมากมายหลากหลายชนิด เพื่อให้เกิดความเป็นหมวดหมู่ สามารถแยกได้เป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งในที่นี้จะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม (ตารางที่ 1) ดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งกลุ่มไม้ประดับ

กลุ่ม	ชื่อพรรณไม้
 ไม้ประดับยืนต้น / ไม้ชุดล้อม	ปาล์มประดับต่าง ๆ ไทร คุณ โมก สน ตะแบก พญาสัตบรรณ ปับ ประดู่ สิวาดี ชงโค อินทนิล แคแสด หางนกยูง ใต้น้ำเต้า ใผ่เหลียง ใผ่เขียว
 ไม้กระถาง - ไม้ใบ - ไม้ดอก	โกสน กวนอิม คล้า เฟิน แก้วกาญจนา (อโกลนีมา) หมากผู้หมากเมีย สาวน้อยประแป้ง เข็มสามสี บอนไซ บอนสี โฮย่า ลิ้นมังกร ชวนชม โป๊ยเซียน เข็ม หน้าวัว ขบา เฟื่องฟ้า ยี่โถ ดาวเรือง พิทูเนีย บานชื่น แพงพวย สร้อยไก่
 ไม้ชำถุง/ ไม้คลุมดิน	ผกากรอง เทียนทอง เข็มแคระ กาบหอยแครง

ที่มา: สติธย นระราช (2549)

ในด้านการผลิตไม้ประดับเพื่อการค้า ไม้ประดับที่มีลักษณะเป็นไม้ชุดล้อมจะมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น โดยมีแนวโน้มการผลิตเพื่อการส่งออกเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2549 (มกราคม - ธันวาคม 2549) มีมูลค่าการส่งออกไม้ประดับรวมทั้งสิ้น 304.3 ล้านบาท ในขณะที่ข้อมูลในปี พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2550 มูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 40 คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 428.3 ล้านบาท จากข้อมูลการนำเข้าต้นไม้ ในตลาดไม้ยืนต้น

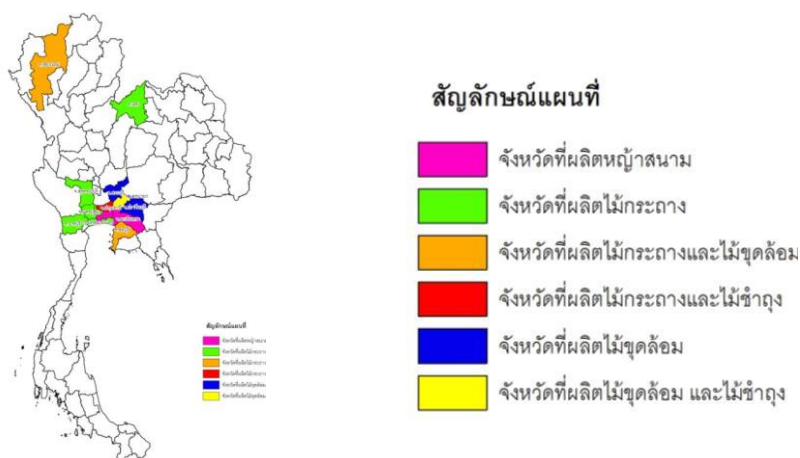
ไม้ดอก ไม้ประดับ ของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือยูเออีที่ตั้งอยู่บริเวณคาบสมุทรอาระเบีย ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2553 (ตารางที่2) พบว่า

ตารางที่ 2 ข้อมูลจากการนำเข้าต้นไม้ ในตลาดไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือยูเออี (UAE) ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2553

ช่วงปี	มูลค่า (ล้านบาท)	นำเข้าจากไทย (ล้านบาท)
2551	43.9	4.6
2552	36.2	4.0
2553	37.1	3.3

ที่มา: กรมศุลกากร (2558)

ยูเออีนำเข้าไม้ประดับ ไทยลดลงเพราะต้นไม้มะพร้าวของไทยถูกรัฐบาลยูเออี โดยหน่วยงานของ Ministry of Water & Environment ห้ามนำเข้า เพราะถูกตรวจพบด้วงงวงมะพร้าว (Red palm weevil) เป็นแมลงศัตรูพืชที่สำคัญและอันตรายต่อพืชจำพวกปาล์ม ทำให้ต้นแคระแกรน ใบเหี่ยว รวมทั้งพบไส้เดือนฝอยศัตรูพืชประเภทพาราไซต์ (Parasitic Nematode) หรือปรสิตที่รากต้นไม้ ทำให้ไทยเสียโอกาสในการส่งออกต้นไม้มะพร้าวต้นไม้น้ำที่นำเข้าจากไทยสามารถปลูกและเติบโตได้ดีในยูเออีและกลุ่มประเทศอ่าวอาหรับ (กรมศุลกากร, 2558) จะเห็นได้ว่าต้นไม้มะพร้าวที่มีชีวิตจะนำไปใช้ในงานภูมิทัศน์นั้น แหล่งที่มาในประเทศไทยนั้นมีการปลูกขายประเทศไทยแล้วยังมีการส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่ในทางกฎหมายนั้นไม่มีการควบคุมใด ๆ นอกจากการขออนุญาตจากกรมป่าไม้วว่าไม่ได้เป็นต้นไม้ต้องห้าม และมีลักษณะที่ต้องห้ามตามกฎหมายของกรมป่าไม้วตามพระราชบัญญัติป่าไม้ปี พ.ศ. 2484 ก็สามารถนำต้นไม้มะพร้าวที่มีลักษณะขุดล้อมดังกล่าวไปใช้งานได้ โดยไม่มีมาตรการใดที่ควบคุมปริมาณการขุด การเคลื่อนย้าย ต้นไม้เหล่านั้น

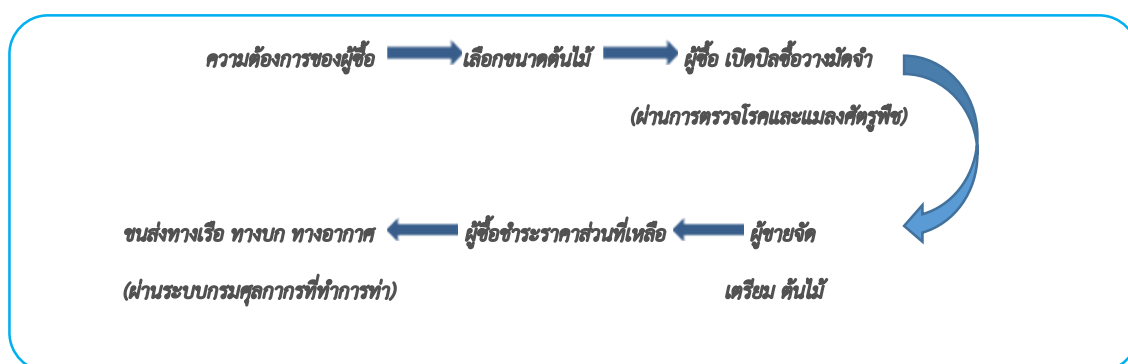
ภาพที่ 3 แผนที่แสดงจังหวัดที่ผลิตไม้ประดับ

ที่มา: (ไม้ประดับ, 4 กันยายน 2561)

ตารางที่ 3 การส่งออกไม้ประดับ

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ลักษณะ	มูลค่า (ล้านบาท)	มูลค่า (ล้านบาท)	มูลค่า (ล้านบาท)
ต้นไม้ประดับ	362.4	385.6	676.3

ที่มา: สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร (2558)

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการส่งออกไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์

ที่มา: บริษัท G&D Garden and Décor (2560)

การส่งออกไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์

ในการจัดส่งไม้ชุดล้อมไปยังลูกค้าต่างประเทศ โดยปกติแล้วจะมีการส่งสินค้าที่เป็นต้นไม้ที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ โดยต้นไม้ทุกต้นจะต้องเป็นไปตามแบบที่กำหนดไว้ทั้งขนาด ความสูง ทรงพุ่ม ขนาดลำต้น กิ่งก้าน รูปทรงลำต้น ขนาดตุ้มดิน ความสูงของลำต้น ความกว้างทรงพุ่ม ซึ่งผู้ออกแบบเป็นผู้กำหนด

ลูกค้ามีคำสั่งซื้อหรือเปิดบิลซื้อภายใต้เงื่อนไขตามแบบกำหนดข้อตกลงในการขนส่ง โดยมีการตรวจสอบชนิดพันธุ์พืชคุ้มครองตามกฎหมายของกรมป่าไม้ การตรวจสอบการระบาดของโรคและแมลงตามกฎหมายกักกันพืชและพระราชบัญญัติกักกันพืช ซึ่งเป็นหน้าที่กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อผ่านการตรวจสอบจึงทำการเซ็นสัญญาสั่งซื้อพร้อมวางเงินมัดจำตามข้อตกลง

เมื่อจัดเตรียมต้นไม้ครบตามจำนวน จะมีการตรวจสอบความถูกต้องของชนิดต้นไม้โดยผู้ซื้อ ก่อนทำการห่อหุ้มเพื่อป้องกันการคายน้ำและการป้องกันการกระแทกของตุ้มดิน ผู้ซื้อจะต้องโอนเงินส่วนที่เหลือทั้งหมดก่อนการขนส่งทั้งทางเรือ ทางบก และทางอากาศ (ภาพที่4)

ในส่วนความรับผิดชอบหรือความเสี่ยงของผู้ขายคือ การที่ต้นไม้ชุดล้อมที่ส่งออกไม่ได้รูปทรงตามแบบกำหนด และต้นไม้เกิดการเสียหายก่อนการขนส่ง แต่ถ้าความเสียหายดังกล่าวเกิดในระหว่างการขนส่ง ผู้รับผิดชอบคือบริษัทที่ทำหน้าที่ขนส่งจากต้นทางไปถึงปลายทาง

มาตรการทางภาษีในการส่งออกไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์

ในส่วนการมีเงินได้จากการส่งออกไม้ชุดล้อมเพื่อใช้ในงานภูมิทัศน์คงใช้เรื่องเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ค้า ซึ่งผู้ส่งออกในประเทศไทยไม่ได้ถูกกำหนดภาษี แม้แต่ภาษีธุรกิจเฉพาะหรือภาษีมูลค่าเพิ่มตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 28/2535 เรื่องการขายพืชผลทางการเกษตร ตามมาตรา 81(1)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร เพื่อให้เจ้าพนักงานสรรพากร ถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการขายพืชผลทางการเกษตรกรมสรรพากรจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การขายพืชผลทางการเกษตรในราชอาณาจักรในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

(1) การขายผลิตภัณฑ์อาหารซึ่งเกิดจากการนำพืชผลทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็น ลำต้น กิ่ง ใบ เปลือก หน่อ ราก เหง้า ดอก หัว ฝัก เมล็ด หรือส่วนอื่น ๆ ของพืช มาจัดทำโดยปรุงแต่งด้วยการใส่สารปรุงรสหรือสารกันเสีย หรือสารอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกันและผลิตภัณฑ์อาหารดังกล่าวยังคงลักษณะเป็นพืชผลทางการเกษตรที่อยู่ในสภาพสด หรืออยู่ในลักษณะที่รักษาสภาพไว้เพื่อมิให้เสียในระหว่างขนส่ง หรืออยู่ในลักษณะที่รักษาสภาพไว้เพื่อมิให้เสียเพื่อการขายปลีกหรือขายส่ง ทั้งนี้ เฉพาะที่บรรจุกระป๋องภาชนะหรือหีบห่อที่ผนึกในลักษณะมั่นคง

(4) การขายพืชผลทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็น ลำต้น กิ่ง ใบ เปลือกหน่อ ราก เหง้า ดอก หัว ฝัก เมล็ด หรือส่วนอื่น ๆ ของพืช และวัตถุดิบที่ได้จากพืช ที่ได้แปรรูปหรือแปรสภาพเป็นอาหารหรือสินค้าอื่นที่ไม่เข้าลักษณะตาม (1) แล้ว ทั้งนี้ ไม่ว่าอาหารหรือสินค้าอื่นนั้นจะบรรจุกระป๋องภาชนะหรือหีบห่อที่ผนึกในลักษณะมั่นคงหรือไม่

ข้อ 2 การขายพืชผลทางการเกษตรในราชอาณาจักรในกรณีดังต่อไปนี้ ได้รับ ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

(1) การขายพืชผลทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็น ลำต้น กิ่ง ใบ เปลือก หน่อ ราก เหง้า ดอก หัว ฝัก เมล็ด หรือส่วนอื่น ๆ ของพืช และวัตถุดิบที่ได้จากพืช ที่ไม่เข้าลักษณะ ตามข้อ 1

ข้อ 3 คำว่า "ที่ผนึกในลักษณะมั่นคง" ตามข้อ 1 และข้อ 2 หมายความว่า การปิดหรือปิดให้แน่นไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งเมื่อมีการเปิดจะต้องมีการฉีก ทำลาย แปรรูปหรือแปรสภาพของภาชนะหรือการผนึกนั้น ทั้งนี้ โดยมีอาจคงสภาพในรูปของเดิมได้

ข้อ 4 ให้นำความในข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 มาใช้บังคับสำหรับการนำพืชผล ทางกรเกษตรเข้ามาในราชอาณาจักร ตามมาตรา 81 (2)(ก) แห่งประมวลรัษฎากรด้วย

เนื่องจากต้นไม้มักเป็นไม้ชุดล้อมที่นำไปใช้ในงานภูมิทัศน์ ในทางระบบการส่งออกแล้วจัดเป็นสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับการยกเว้นภาษี (กรมศุลกากร, 2558) ซึ่งผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจส่งออกไม้ชุดล้อมส่วนใหญ่จะมีการสั่งซื้อต้นไม้นี้จากผู้ผลิตและผู้ประกอบการภายในประเทศตามแหล่งต่าง ๆ โดยไม่มีมาตรการหรือข้อกำหนดใดของรัฐที่มีการระบุถึงแหล่งที่มาอย่างชัดเจน ซึ่งเมื่อการซื้อขายต้นทางไม่ชัดเจนและไม่มีการเรียกเก็บภาษี การทำธุรกิจเกี่ยวกับไม้ชุดล้อมจึงเหมือนเป็นการส่งเสริมการทำลายทรัพยากรป่าไม้ทางอ้อม อีกทั้งการควบคุมการส่งออก ไม่มีมาตรการใด ๆ มากนัก เพราะเป็นการขนส่งต้นไม้มที่มีชีวิต มีไซตต้นไม้ที่ได้รับการแปรรูปแล้วที่จะมีมาตรการที่เคร่งครัดในการนำเข้าและส่งออก และมาตรการทางภาษีของหลาย ๆ ประเทศที่จะกีดกัน

การนำเข้าไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ มีเพียงเรื่องของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช และในส่วนข้อกำหนดกฎหมายก็เป็นไปตามสนธิสัญญาไซเตสกำหนดเท่านั้น

สำหรับข้อมูลของกรมศุลกากรจะมีการตรวจและปล่อยสินค้าที่เป็นต้นไม้มิใช่ชีวิตที่เป็นไม้ชุดล้อม ทางศุลกากรจะทำการตรวจและปล่อยออกไปเมื่อมีหลักฐานการอนุญาตให้ต้นไม้มิใช่ชีวิตส่งออกได้จากกรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาแสดงประกอบในการตรวจปล่อยตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบศุลกากรปฏิบัติเท่านั้น (ชยุต พุ่มกำพล, 2560) ซึ่งทางกรมศุลกากรเองไม่ได้มีหน้าที่ในการตรวจสอบว่าต้นไม้มิใช่ชีวิตมาจากแหล่งใด และการส่งออกต้นไม้มิใช่ชีวิตในลักษณะชุดล้อมดังกล่าวก็ไม่มีมาตรการทางภาษีที่กำหนดห้ามแต่อย่างใดเพราะจัดเป็นสินค้าทางการเกษตร

บทสรุป

การส่งออกต้นไม้มิใช่ชีวิตที่เป็นไม้ชุดล้อมที่ใช้ในงานภูมิทัศน์ มีความต้องการทางเพิ่มขึ้นทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ซึ่งยังไม่ได้ข้อสรุปชัดเจนมากนักกว่ามีส่วนในการทำให้ทรัพยากรป่าไม้ในประเทศลดลง จากการอ้างอิงของผู้ส่งออกว่าได้จัดซื้อต้นไม้มิใช่ชีวิตจากแหล่งผลิตต่าง ๆ ที่รัฐมีการส่งเสริมอาชีพ แต่ขาดการตรวจสอบและการควบคุมถึงแหล่งที่มาของต้นไม้มิใช่ชีวิตอย่างชัดเจนว่ามาจากแหล่งธรรมชาติที่มีผลในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือมาจากแหล่งที่ผู้ผลิตมีการปลูกเพื่อชุดล้อมขาย จากการสอบถามและสำรวจพื้นที่ขายไม้ชุดล้อมยืนต้น 3 แหล่งใหญ่ ๆ คือ แหล่งจำหน่ายไม้ชุดล้อมคลอง 9 นครนายก แหล่งจำหน่ายไม้ชุดล้อมบ้านดงบัง ตำบลบ้านนา สระบุรี และแหล่งจำหน่ายไม้ชุดล้อมกรมทหารราบที่ 11 กรุงเทพฯ พอจะแยกประเภทของปัญหาและลักษณะของไม้ชุดล้อมที่ชุดมาจากแหล่งธรรมชาติ และไม้ชุดล้อมที่มาจากแหล่งที่ผู้ผลิตมีการปลูกเพื่อชุดล้อมขายอย่างมีนัยสำคัญดังนี้

1. ไม้ชุดล้อมที่มาจากแหล่งที่ผู้ผลิตมีการปลูกเพื่อชุดล้อมขายจะมีลักษณะที่พอจะสังเกตได้ดังนี้

1.1 ลำต้นมีขนาดเล็กและตรง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2-10 นิ้ว เนื่องจากการปลูกที่มีระยะปลูกชิดกันมากประมาณ 1-2 เมตร ทำให้มีลำต้นตรง กิ่งก้านน้อย

1.2 ชาวบ้านที่รัฐมีการส่งเสริมอาชีพต้นไม้มิใช่ชีวิตขาย มีพื้นที่ปลูกน้อยจึงไม่สามารถปลูกระยะห่างได้เพราะจะได้จำนวนต้นต่อไร่ น้อย เมื่อปลูกแน่นต้นไม้มิใช่ชีวิตจะต้นเล็ก ทรงพุ่มบาง ไม่แน่นทึบ เพราะกิ่งก้านน้อย

1.3 ชาวบ้านมีต้นทุนน้อย เมื่อปลูกทิ้งระยะเวลานานก็จะมีเงินหมุนเวียน จึงปลูกเลี้ยงไว้ไม่เกิน 10 ปี (อัตราการเจริญเติบโตของไม้ยืนต้นชุดล้อมประมาณ 1 นิ้วต่อปี) ถ้าชาวบ้านปลูกเลี้ยงไว้ 10 ปี เส้นผ่าศูนย์กลางจะไม่เกิน 10 นิ้ว

1.4 ดั้มดินหุ้มรากจะเล็กเนื่องจากปลูกระยะชิดกัน ระยะการชุดล้อมก็จะน้อย ทำให้ดั้มดินหุ้มรากมีขนาดเล็ก

1.5 ลำต้นสูงโปร่ง มีขนาดลำต้นเท่า ๆ กัน เพราะปลูกพร้อมกันและระยะปลูกในแปลงปลูกชิดกัน

1.6 เปลือกของลำต้นจะมีสีอ่อน และบาง เนื่องจากลำต้นโดนแสงน้อย เพราะระยะปลูกแน่นแสงจึงไม่สามารถผ่านมาถึงลำต้นได้

1.7 ระบบรากเล็กและไม่แผ่กว้าง ง่ายต่อการขุดล้อม

2. ไม้ขุดล้อมที่ขุดมาจากแหล่งธรรมชาติจะมีลักษณะที่พอจะสังเกตได้ดังนี้

2.1 ลำต้นมีขนาดใหญ่โค้งงอตามธรรมชาติ กิ่งก้านและทรงพุ่มหนาแน่นเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณของลำต้นตั้งแต่ 10 นิ้วถึงเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น 1 เมตร

2.2 เมื่อขุดล้อมตมดินหุ้มรากใหญ่เพราะไม้ป่ามีระบบรากแผ่กว้าง

2.3 ลำต้นมีรอยตำหนิเกิดจากความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เช่นลม ฝน ไฟป่า เป็นเหตุให้ลำต้นและกิ่งถูกทำลายทำให้เกิดบาดแผลตามลำต้น หรือเกิดการบิดงอ หรือลำต้นแฉะแกร็น เกิดรูปทรงที่สวยงามแปลกตาตามธรรมชาติ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะต้น ทำให้เกิดความนิยมของนักจัดสวนและนักสะสมต้นไม้

2.4 แต่ละชนิดมีจำนวนน้อย ราคาแพง เพราะไปขุดล้อมมาจากป่า จึงไม่สามารถขุดล้อมได้ครั้งละจำนวนมาก ๆ

2.5 ขนาดของลำต้นที่แตกต่างกัน เพราะต้นไม้ที่ขุดล้อมจากป่าจะเจริญเติบโตขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ

2.6 เปลือกลำต้นหนา สีเข้ม กิ่งก้านอาจมีรอยฉีกขาด บิดงอ เกิดจากธรรมชาติ

2.7 ลำต้นอาจจะมีรอยแผล เป็นโพรง เกิดจากธรรมชาติ

2.8 ที่โคนต้นอาจมีไม้ป่าชนิดอื่นที่มีขนาดเล็กงอกแซมติดมาด้วย

ลักษณะไม้ขุดล้อมที่มาจากการปลูกเพื่อขุดล้อมขาย

ภาพที่ 5 ลักษณะไม้ขุดล้อมที่มาจากการปลูกเพื่อขุดล้อมขาย

ที่มา: (ปาล์มสุพรรณ ปาล์มประดับ อินทผาลัม ไม้ขุดล้อม ไม้มงคล จัดสวน, 4 กันยายน2561)

ลักษณะของไม้ชุดล้อมที่ขุดมาจากแหล่งธรรมชาติ

(1)

(2)

ภาพที่ 6 ลักษณะของไม้ชุดล้อมที่ขุดมาจากแหล่งธรรมชาติ

ที่มา: (1) ธงชัย เปาอินทร์ (2558) (2) เจเจสวนไม้ชุดล้อม (2561)

จากภาพที่ 5 และ 6 จะเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนระหว่างไม้ชุดล้อมปลูก และไม้ชุดล้อมจากป่ามีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การยกเว้นภาษีและการขาดมาตรการทางภาษีที่เป็นการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ยิ่งเป็นการเพิ่มการส่งออกต้นไม้ที่ใช้ในงานภูมิทัศน์มีมากขึ้น หากรัฐสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติการตรวจสอบที่เข้มงวด จำต้องได้ก็สามารถป้องกันการทำร้ายทรัพยากรป่าไม้ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (2549). เอกสารวิชาการงานราชพฤกษ์ (ไม้ประดับ). กรุงเทพฯ:

กรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร. (2558). สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

(ไม้ประดับ). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร

กรมศุลกากร. (2558). รายงานข้อมูลการส่งออกไม้ประดับประเทศไทยส่งออกต้นไม้ประดับ.

กรุงเทพฯ: กรมศุลกากร.

เกษม มารบูรพา. (2555). เทคนิคการชุดล้อมย้ายปลูกต้นไม้ขนาดใหญ่. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:

http://www.takeang.com/takeang_forums/index.php?topic=320.0

(2555, 5 มกราคม)

ครรชิต พรหมบุตร. (2547). การวิเคราะห์ทางการเงินและการตลาดของไม้ชุดล้อมที่ผลิต

ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 28/2535 เรื่อง การขายพืชผลทางการเกษตร ตามมาตรา 81(1)(ก)

แห่งประมวลรัษฎากร. (2535). กรุงเทพฯ: กรมสรรพากร.

- เจเจสวนไม้ล้อม. (2561). [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://jjgarden.webstriple.com>. (2561, 4 กันยายน).
- ชยุต พุ่มกำพล. (2560). บทสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศุลกากรอรัญประเทศ. วันที่ 1 กันยายน 2560, สระแก้ว: กรมศุลกากร.
- ธงชัย เปาอินทร์. (2558). CSR จากอาชีพทำไร่ยาจนสู่อาชีพไม้ชุดล้อมพันล้าน. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://www.thongthailand.com/articles/42173957/CSR-99.html>. (2561, 4 กันยายน).
- บริษัท G&D GADEN AND DÉCOR. (2560). ข้อมูลรายงานประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: บรรณศิลป์ ลาดพร้าว.
- ปาล์มสุพรรณ ปาล์มประดับ อินทพาล์ม ไม้ชุดล้อม ไม้มงคล จัดสวน. (2561). [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/756620447709179/photos/pcb.1315809095123642/1315808988456986/?type=3&theater>. (2561, 4 กันยายน).
- ไม้ประดับ. (2561). [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: http://www.agriman.doae.go.th/home/news/year%202015/025_ornamental.pdf. (2561, 4 กันยายน).
- ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2560 - 2579. (2560). กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สถิตย์ นะราช. (2549). ไม้ชุดล้อมที่แก่งคอย เงินหมุนเวียนวันละล้านบาท. ไม้ดอกไม้ประดับ. 5(53): 11-12.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. (2554). การชุดล้อม การปลูกและการค้าไม้สำหรับงานภูมิทัศน์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: เอช เอ็น กรุ๊ป.